

За фінансової підтримки
Європейського Союзу

Підвищення обізнаності
сільських жителів
щодо своїх прав та можливостей

Виконавець проекту
Інститут сільського розвитку

ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА СІМ'ЯМ З ДІТЬМИ

ІНСТИТУТ СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ
КИЇВ–2008

Бібліотечка прав сільських жителів

Упорядник: **Тимошенко Н.В.**

Державна допомога сім'ям з дітьми

Відповідальний за випуск:

Прокопенко С.С.

Верстка:

Прівен О.Я.

Наклад: 3000 примірників

Підписано до друку 20.02.2008

Для безкоштовного розповсюдження

© Громадська організація "Інститут сільського розвитку"

При передруку посилання на Інститут сільського розвитку обов'язкове

Підготовлено та видано в рамках проекту "Підвищення обізнаності сільських жителів щодо своїх прав та можливостей" у рамках програми Європейської комісії: "Демократія та права людини", який здійснюється за фінансової підтримки Європейської комісії.

ЗМІСТ

Вступ	4
Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами	5
Одноразова державна допомога при народженні дитини	6
Державна допомога по догляду за дитиною до досягнення трирічного віку	7
Допомога на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням	9
Допомога на дітей самотнім матерям	10
Державний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	12
Державна соціальна допомога на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, за принципом “гроші ходять за дитиною”	14
Державна соціальна допомога сім'ям з дітьми, що мають особливі потреби	17
Тимчасова державна допомога дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме	23
Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям	26
Пенсійне забезпечення багатодітних матерів	30

ВСТУП

Сьогодні держава робить багато кроків щодо підвищення престижу сім'ї у суспільстві. Розробляються і запроваджуються нові механізми підтримки молодих сімей, сімей з дітьми та дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Постійно підвищуються розміри державної допомоги на дітей. Насамперед – це збільшення допомоги при народженні дитини. Розміри цих виплат залежать від кількості дітей, які народжуються в сім'ї. Наприклад, допомога при народженні дитини виплачується на першу дитину впродовж року, допомога на другу дитину виплачуватиметься упродовж 2 років, а на третю – 3 роки.

Також нині істотно змінюються підходи щодо підтримки багатодітних сімей, у яких перебуває на утриманні троє і більше дітей, держава має допомагати таким сім'ям у пошуках роботи, щоб вони могли реалізувати себе і заробляти кошти. Нині відповідні фахівці органів центральної виконавчої влади разом з місцевими органами виконавчої влади працюють над тим, щоб розробити механізми забезпечення сім'ї роботою, щоб батьки могли виховувати дітей і бути самодостатніми.

Дуже бережно відноситься держава і до дітей, які залишилися без батьківського піклування. Вагому допомогу державі, і насамперед самим дітям, надають прийомні сім'ї. Прийомні батьки при цьому одержують допомогу на дітей: держава виплачує їм грошове забезпечення на зразок заробітної плати вихователів дитячих будинків.

Про це, та багато іншого Ви дізнаєтеся прочитавши цю брошуру. У цій публікації ми описуємо практично усі види державної допомоги для сімей, у яких виховуються діти. Далі Ви прочитаєте за яких умов призначається і виплачується державна соціальна допомога, куди необхідно звертатися та які документи подавати, а також дізнаєтеся про розміри допомоги та терміни її призначення.

Сподіваємося, що ця публікація стане Вам у нагоді і, якщо Ви маєте право на допомогу, а ще її не отримуєте, Ви зможете звернутися до відповідних органів з необхідними документами і отримати те, що Вам належить за Законом.

ДОПОМОГА У ЗВ'ЯЗКУ З ВАГІТНІСТЮ ТА ПОЛОГАМИ

Право на державну допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами мають вагітні жінки (у тому числі неповнолітні), які не застраховані в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування, а саме:

- жінки з числа військовослужбовців Збройних Сил, Державної прикордонної служби, СБУ, військ цивільної оборони, інших військових формувань та з числа начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ;
- жінки, звільнені з роботи у зв'язку з ліквідацією підприємства, установи та організації незалежно від форми власності за умови, що вагітна жінка була звільнена з роботи не раніше ніж за шість місяців до набуття права на одержання допомоги;
- жінки, зареєстровані в центрі зайнятості як безробітні;
- аспірантки, докторантки, клінічні ординатори, студентки вищих навчальних закладів I-IV рівня акредитації та професійно-технічних закладів;
- непрацюючі жінки.

Необхідні документи для призначення допомоги:

- заява про призначення допомоги, що складається за формою, затвердженою Мінпраці;
- довідка медичного закладу встановленого зразка;
- довідка з основного місця служби, навчання про те, що жінка служить, навчається;
- довідка ліквідаційної комісії про те, що жінка звільнена з роботи у зв'язку з ліквідацією підприємства, установи та організації;
- довідка з центру зайнятості про те, що жінка зареєстрована в центрі зайнятості як безробітна;
- довідка (копія трудової книжки) видана житлово-експлуатаційною конторою за місцем проживання про те, що жінка не працює (не служить, не навчається);
- довідка державної податкової інспекції про (не) реєстрацію як суб'єкта підприємницької діяльності;
- паспорт;
- ідентифікаційний номер;
- особи, які усиновили чи взяли під опіку дитину протягом двох місяців з дня її народження, подають рішення про усиновлення чи встановлення опіки;
- рахунок в банку.

Розмір допомоги. Призначається в розмірі середньомісячного доходу (стипендії, грошового забезпечення, допомоги по безробіттю тощо), але не менше 25% розміру прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатної особи, в розрахунку на місяць.

Термін призначення. Допомога призначається, якщо звернення за нею надійшло не пізніше ніж через шість місяців з дня закінчення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами.

Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами жінкам з числа військовослужбовців Збройних Сил, Державної прикордонної служби, СБУ, військ цивільної оборони, інших військових формувань та з числа осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ призначається і виплачується за місцем основної служби.

В усіх інших випадках (зазначених вище) призначається і виплачується органами праці та соціального захисту населення за місцем проживання.

Допомога по вагітності та пологах **застрахованим особам** надається у формі матеріально-го забезпечення, яке компенсує втрату заробітної плати (доходу) за період відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, тривалість якої становить 70 календарних днів до пологів і 56 (у разі уск-

ладнених пологів або народження двох чи більше дітей – 70) календарних днів після пологів. Жінкам, віднесеним до 1-4 категорій осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, допомога по вагітності та пологах виплачується за 180 календарних днів зазначеної відпустки (90 – до пологів та 90 – після пологів).

Розмір допомоги обчислюється сумарно та надається застрахованій особі в повному обсязі незалежно від кількості днів відпустки, практично використаних до пологів.

Чи надається допомога по вагітності та пологах особі, яка усиновила дитину?

Допомога по вагітності та пологах виплачується застрахованій особі, яка усиновила дитину протягом двох місяців з дня її народження, зазначеного у свідоцтві про народження, за період з дня усиновлення і до закінчення 56 календарних днів (70 календарних днів у разі одночасного усиновлення двох і більше дітей, 90 календарних днів – для жінок, віднесених до 1-4 категорій осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи).

Чи виплачується допомога по вагітності та пологах у випадку, якщо жінка знаходиться у відпустці по догляду за дитиною?

За період відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, що збігається з відпусткою для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, допомога по вагітності та пологах виплачується незалежно від допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

У якому розмірі надається допомога по вагітності та пологах застрахованій особі?

Допомога по вагітності та пологах надається застрахованій особі у розмірі 100% середньої заробітної плати (доходу) і не залежить від страхового стажу.

Сума допомоги по вагітності та пологах в розрахунку на місяць не повинна перевищувати розміру максимальної величини (граничної суми) місячної заробітної плати (доходу), з якої сплачувались страхові внески на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням.

ОДНОРАЗОВА ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА ПРИ НАРОДЖЕННІ ДИТИНИ

Кому з батьків надається допомога при народженні дитини і в якому розмірі?

Одноразова допомога при народженні дитини призначається і виплачується одому з батьків (матері чи батьку) – тому, хто звернеться за допомогою із відповідною заявою не пізніше, ніж через шість місяців з дня народження дитини.

Допомога при народженні дитини надається у розмірі 12 240 гривень – на першу дитину, 25 000 гривень – на другу дитину, 50 000 гривень – на третю і наступну дитину.

Виплата допомоги здійснюється одноразово при народженні першої дитини в сумі 4 800 гривень, другої дитини – 4 840 гривень, третьої та наступної дитини – 5 000 гривень, решта на першу дитину виплачується протягом наступних 12 місяців, на другу дитину – 24 місяців, на третю і наступну дитину – 36 місяців рівними частинами у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

При народженні двох і більше дітей допомога призначається на кожну дитину.

Куди необхідно звертатися за виплатою допомоги при народженні дитини?

Допомога при народженні дитини призначається і виплачується управлінням праці та соціального захисту населення райдержадміністрації (міської ради) за місцем проживання (реєстрації).

Для отримання допомоги необхідно подати:

- заяву про виплату допомоги
- довідку з відділу реєстрації актів громадянського стану про народження дитини
- копію свідоцтва про народження дитини
- особисто пред'явити паспорт матері (батька).

Заяву необхідно подати не пізніше, ніж через дванадцять місяців з дня народження дитини.

Допомога може бути призначена за місцем фактичного проживання, за умови подання довідки про неотримання допомоги в управлінні праці та соціального захисту населення за місцем реєстрації.

Чи призначається одноразова допомога при народженні дитини усиновителям?

Так, призначається, якщо звернення за допомогою надійшло не пізніше дванадцяти місяців з дня народження дитини. Для призначення допомоги окрім документів, зазначених вище, до управління праці та соціального захисту населення за місцем проживання необхідно подати копію рішення про усиновлення.

Чи може бути припинена виплата одноразової допомоги при народженні дитини?

Виплата допомоги припиняється у разі:

- позбавлення отримувача допомоги батьківських прав;
- відмови отримувача допомоги від виховання дитини;
- нецільового використання коштів, що виплачуються як допомога і незабезпечення отримувачем допомоги належних умов для повноцінного утримання та виховання дитини;
- перебування отримувача допомоги у місцях позбавлення волі за рішенням суду;
- настання інших обставин, передбачених законодавством.

Чи виплачується одноразова допомога у випадку влаштування дитини до дитячого закладу?

У випадку влаштування дитини до дитячого закладу на повне державне утримання, виплата допомоги здійснюється шляхом перерахування коштів на спеціально відкритий в установі уповноваженого банку рахунок дитини. Порядок такої виплати затверджений спільним наказом Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України та Міністерства фінансів України.

Коли дитина досягне повноліття, вона одержить ці кошти з відповідним інвестиційним доходом. А якщо протягом цього періоду її усиновить сім'я чи вона буде під опікою, тоді ці кошти виплачуються цим людям, і вони можуть розпоряджатися ними в інтересах дитини.

Чи може бути призначена допомога на дитину, яка народилася поза межами України?

Жінки, які постійно проживають (zareєстровані) на території України, і народили дитину під час тимчасового перебування за межами України, для отримання одноразової допомоги при народженні дитини мають подати документи відповідних компетентних органів країни перебування, що засвідчують народження дитини.

Чи призначається допомога при народженні мертвої дитини?

При народженні мертвої дитини одноразова державна допомога при народженні дитини не призначається.

Хто посвідчує копії необхідних для призначення допомоги документів?

Копії документів, необхідних для призначення допомоги, посвідчуються управліннями праці та соціального захисту населення на підставі оригіналів документів.

Окрім того, управління праці та соціального захисту населення можуть призначати допомогу на підставі нотаріально завірених копій документів.

ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА ПО ДОГЛЯДУ ЗА ДИТИНОЮ ДО ДОСЯГНЕННЯ ТРИРІЧНОГО ВІКУ

Де призначається допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку?

Допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку призначається управліннями праці та соціального захисту населення за місцем проживання матері і дитини.

Допомога може бути призначена за місцем фактичного проживання, за умови подання довідки про неотримання допомоги в управлінні праці та соціального захисту населення за місцем реєстрації.

Кому може бути призначена державна допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку?

Право на допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку має особа (один з батьків дитини, усиновитель, опікун, дідусь, бабуся або інший родич), яка фактично здійснює догляд за дитиною.

Для призначення допомоги іншому члену сім'ї, який фактично здійснює догляд за дитиною, необхідно представити виписку з наказу про те, що мати дитини приступила до роботи, чи документ, який підтверджує причину неможливості здійснення догляду за дитиною матір'ю.

На який термін призначається допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку?

Допомога призначається з дня звернення за її призначенням, але не раніше ніж з дня, що настає після закінчення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами і виплачується по день закінчення відпустки по догляду за дитиною, але не пізніше ніж по день досягнення дитиною трирічного віку.

Усиновителям та опікунам допомога призначається не раніше ніж з дня прийняття рішення про усиновлення чи встановлення опіки.

Які документи необхідно надати для призначення допомоги?

Для призначення державної допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку подаються:

- заява матері (батька, усиновителя, опікуна), що складається за формою, затвердженою Мінпраці;
- виписка з наказу за місцем роботи (для працюючих матерів) про надання відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;
- копія свідоцтва про народження дитини;
- довідка з місця проживання заявника про те, що з ним проживає дитина;
- копія трудової книжки матері (батька, усиновителя, опікуна), яка (який) здійснює догляд за дитиною;
- довідка з місця навчання — для осіб, які навчаються.

Непрацюючі особи подають довідку, видану органом, який здійснює державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності, про те, що вони не зареєстровані як суб'єкти підприємницької діяль-

ності, а у разі перебування на обліку в центрі зайнятості – довідку про те, що виплата допомоги по безробіттю або матеріальна допомога по безробіттю не проводиться.

Усиновителі та опікуни подають також копію рішення про усиновлення або встановлення опіки.

Особи, звільнені з роботи у зв'язку з ліквідацією підприємства, установи та організації, подають відповідну довідку ліквідаційної комісії.

У випадку перерахування призначеної допомоги на рахунок у банку, необхідно вказати номер рахунку у банківській установі та ідентифікаційний номер отримувача допомоги.

Чи може бути переоформлена вже призначена допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку?

Переоформлення допомоги на іншу працездатну особу, яка не отримує пенсії і не застрахована в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування, здійснюється згідно з письмовою заявою на підставі довідки з місця роботи, служби, навчання особи, яка одержувала допомогу, про те, що вона вийшла на роботу, службу, навчання до закінчення терміну відпустки по догляду за дитиною і виплату зазначеної допомоги їй припинено (із зазначенням дати припинення виплати).

У якому розмірі призначається допомога?

Допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку надається у розмірі, що дорівнює різниці між прожитковим мінімумом, встановленим для працездатних осіб, та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців, але не менше 130 гривень на місяць.

До стабілізації економіки України допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку надається у розмірі, що дорівнює різниці між: з 1 січня 2008 року – 50%, з 1 січня 2009 року – 75%, з 1 січня 2010 року – 100% прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб, та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців.

У якому розмірі призначається допомога у разі народження двох дітей?

У разі народження (усиновлення, встановлення опіки) двох і більше дітей допомога призначається на кожну дитину.

Чи виплачується допомога матері, яка здійснює догляд за дитиною і працює в режимі неповного робочого дня?

Матерям, які мають дітей віком до трьох років і вийшли на роботу та працюють у режимі неповного робочого часу або вдома, що підтверджується довідкою з місця роботи, або одночасно продовжують навчання з відривом від виробництва, допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трьох років призначається (виплачується) в повному розмірі.

ДОПОМОГА НА ДІТЕЙ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ ПІД ОПІКОЮ ЧИ ПІКЛУВАННЯМ

Кому призначається допомога на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням?

Допомога на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням, призначається особам, визначеним в установленому порядку опікунами чи піклувальниками дітей, які внаслідок смерті батьків, позбавлення їх батьківських прав, хвороби батьків чи з інших причин залишилися без батьківського піклування.

Які документи необхідно подати для призначення допомоги?

Для призначення державної допомоги на дітей, які знаходяться під опікою чи піклуванням необхідно подати:

- заяву опікуна чи піклувальника про призначення допомоги, що складається за формою, затвердженою Мінпраці;
- копію рішення про встановлення опіки чи піклування;
- копію свідоцтва про народження дитини;
- довідку з місця проживання заявника про склад сім'ї;
- довідки про місячні розміри аліментів і пенсії, що одержує на дитину опікун чи піклувальник;
- ідентифікаційний номер опікуна чи піклувальника.

При перерахуванню допомоги на рахунок у банківській установі – необхідно вказати номер рахунку в банку.

Куди необхідно звертатися за призначенням допомоги на дітей, які знаходяться під опікою чи піклуванням?

За призначенням допомоги на дітей, які знаходяться під опікою чи піклуванням необхідно подавати документи до районного (міського) управління праці та соціального захисту населення за місцем проживання опікуна (піклувальника) або дитини.

У якому розмірі призначається допомога на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням?

Допомога виплачується у розмірі, що дорівнює різниці між встановленим прожитковим мінімумом для дитини відповідного віку та середньомісячним розміром одержуваних на дитину аліментів і пенсії за попередні шість календарних місяців.

На який термін призначається допомога?

Допомога призначається на шість місяців. Призначається з місяця, в якому була подана заява з усіма необхідними документами, та виплачується щомісяця до дня досягнення дитиною 18-річного віку включно.

Чи призначається допомога на дітей, які перебувають на повному державному утриманні?

У разі перебування дитини на повному державному утриманні допомога не призначається.

На якій підставі може бути припинено виплату допомоги на дитину, яка знаходиться під опікою чи піклуванням?

Виплата допомоги може бути припинена у разі:

- звільнення від виконання обов'язків опікуна чи піклувальника;
- працевлаштування або взяття шлюбу дитиною до досягнення нею 18-річного віку;
- досягнення дитиною 18-річного віку.

Чи є пільги для дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням?

Діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, що перебувають під опікою (піклуванням), на період навчання у загальноосвітній школі забезпечуються безплатно шкільною і спортивною формами, обідами, у вищих навчальних закладах і професійних навчально-виховних закладах – обідами і гуртожитком.

При працевлаштуванні після закінчення навчального закладу їм виплачується одноразова грошова допомога в розмірі двох прожиткових мінімумів, а також видається одяг і взуття на суму не менш як 16 неоподаткованих мінімумів доходів громадян. За бажанням випускникам навчальних закладів може бути виплачена грошова компенсація у розмірі, необхідному для придбання одягу і взуття.

ДОПОМОГА НА ДІТЕЙ ОДИНОКИМ МАТЕРЯМ

Хто має право на державну допомогу як одинока мати?

Право на допомогу на дітей мають одинокі матері (які не перебувають у шлюбі), одинокі усиновителі, якщо у свідоцтві про народження дитини відсутній запис про батька (матір), або запис про батька (матір) проведено в установленому порядку державним органом реєстрації актів цивільного стану за вказівкою матері (батька, усиновителя) дитини.

Право на допомогу на дітей одиноким матерям мають вдова та вдівець з дітьми, мати (батько) дітей у разі смерті одного з батьків, шлюб між якими було розірвано до дня смерті, які не одержують на них пенсію в разі втрати годувальника або соціальної пенсії.

Чи призначається допомога одинокій матері, дитина якої знаходиться на повному державному утриманні?

У разі перебування дитини на повному державному утриманні допомога на дітей одиноким матерям **не призначається**.

Якщо дитина, яка перебуває на утриманні за рахунок держави під час літніх канікул перебуває вдома, зазначена допомога виплачується за повні місяці перебування дитини вдома на підставі довідки навчального закладу, про те, що дитина в цей час не перебувала на повному державному утриманні.

Які документи необхідно подати для призначення допомоги одинокій матері?

Для призначення допомоги одинокій матері необхідно подати:

- заяву про призначення допомоги, що складається за формою, затвердженою Мінпраці;
- довідку державного органу реєстрації актів цивільного стану про підстави внесення до книги реєстрації народжень відомостей про батька дитини;
- копію свідоцтва про народження дитини;
- довідку про проживання дитини з матір'ю, видану за місцем проживання сім'ї. У разі неможливості одержати таку довідку, орган праці та соціального захисту населення здійснює обстеження сім'ї за місцем проживання і складає акт із зазначенням факту проживання дитини з матір'ю. У разі, коли дитина навчається за межами населеного пункту, в якому проживає мати, і не перебуває на повному державному утриманні, замість довідки про проживання дитини з матір'ю подається довідка з місця проживання матері та довідка з місця проживання (навчання) дитини;
- ідентифікаційний номер отримувача допомоги.

Усиновителям необхідно подати копію рішення про усиновлення.

Вдовам та вдівцям необхідно подати копію свідоцтва про смерть одного з подружжя та довідку про те, що вони не одержують на дітей пенсію в разі втрати годувальника або соціальної пенсії.

Мати (батько) дітей у разі смерті одного з батьків, шлюб між якими було розірвано до дня смерті, які не одержують на них пенсію в разі втрати годувальника або соціальної пенсії, подають також копію свідоцтва про розірвання шлюбу, копію свідоцтва про смерть одного з батьків та довідку про те, що вони не одержують на дітей зазначені пенсії.

У разі призначення допомоги з урахуванням доходу подаються довідки про доходи за попередні шість місяців.

При перерахуванні допомоги на рахунок у банківській установі – необхідно вказати номер рахунку в банку.

У якому розмірі призначається допомога одинокій матері?

Допомога на дітей одиницим матерям, одиницим усиновителям (вдовам, вдівцям), матері (батьку) у разі смерті одного з батьків, шлюб між якими було розірвано до дня смерті, які мають дітей віком до 18 років (якщо діти навчаються за денною формою навчання у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації та професійно-технічних навчальних закладах, — до закінчення такими дітьми навчальних закладів, але не довше ніж до досягнення ними 23 років), надається у розмірі, що дорівнює різниці між 50 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців, але не менше 30 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку.

Допомога на дітей одиницим матерям, одиницим усиновителям (вдовам, вдівцям), матері (батьку) у разі смерті одного з батьків, шлюб між якими було розірвано до дня смерті, призначається на кожну дитину.

Як виплачується допомога одинокій матері?

Допомога на дітей одиницим матерям призначається з місяця, в якому було подано заяву з усіма необхідними документами, та виплачується щомісяця по місяць досягнення дитиною 18-річного віку, якщо діти навчаються за денною формою у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації та професійно-технічних навчальних закладах — до закінчення такими дітьми закладів, але не довше ніж до досягнення ними 23 років.

ДЕРЖАВНИЙ ЗАХИСТ ДІТЕЙ-СИРИТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

Чи надається допомога дітям-сиротам при вступі на навчання?

Дітям-сиротам і дітям, позбавленим батьківського піклування, особам з числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, учням та студентам, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишилися без батьків (у тому числі випускникам професійних навчально-виховних закладів і вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації) при вступі до професійних навчально-виховних закладів, вищих навчальних закладів усіх рівнів акредитації видається безоплатно комплект нового одягу і взуття на суму не менш як 12 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а також грошова допомога в розмірі не менш як 2,5 неоподаткованого мінімуму доходів громадян.

Діти зазначених категорій зараховуються на повне державне утримання і в період навчання до досягнення ними 23-річного віку забезпечуються безоплатно продуктами харчування, одягом, взуттям і м'яким інвентарем за нормами, встановленими для вихованців шкільного віку шкіл-інтернатів.

Особам з числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, учням та студентам, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишилися без батьків, до завершення навчання виплачується щорічна допомога для придбання навчальної літератури в розмірі трьох мінімальних ординарних (звичайних) академічних стипендій. Виплата зазначеної допомоги провадиться протягом 30 днів після початку навчального року.

У разі коли такий учень або студент є прийомною дитиною чи дитиною-вихованцем дитячого будинку сімейного типу, він за вибором може бути зарахований на повне державне утримання або йому продовжується виплата соціальної допомоги як дітям-сиротам і дітям, позбавленим батьківського піклування.

Чи отримують студенти, які перебувають на державному забезпеченні стипендію?

Особам із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які навчаються, крім повного державного забезпечення виплачується стипендія в розмірі, який на 50% перевищує розмір стипендії у відповідному навчальному закладі, а також виплачується 100% заробітної плати, яка нарахована в період виробничого навчання та виробничої практики.

У якому розмірі надається одноразова щорічна допомога студентам?

Учням професійних навчально-виховних закладів і студентам вищих навчальних закладів з числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, щорічно надається матеріальна допомога за рахунок стипендіального фонду, а також коштів, передбачених на утримання зазначених закладів, у розмірі не менш як 8 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Яка допомога надається дітям-сиротам після закінчення навчання?

Дітям-сиротам і дітям, позбавлених батьківського піклування, що навчалися або виховувалися в навчально-виховних та вищих навчальних закладах і перебували на повному державному утриманні, при їх працевлаштуванні за рахунок навчального закладу або відповідної установи органів праці та соціального захисту населення видається одяг, взуття, м'який інвентар і обладнання на суму, не менш як 40 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а також **одноразова грошова допомога в розмірі двох прожиткових мінімумів**. За бажанням випускникам навчальних закладів може бути виплачена грошова компенсація у розмірі, необхідному для придбання одягу і взуття.

Чи оплачується проїзд студентам із числа дітей-сиріт на час канікул?

У період канікул учням професійних навчально-виховних закладів, студентам вищих навчальних закладів з числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, виплачуються (за нормами службових відряджень) добові за час перебування у дорозі (туди і назад) та вартість проїзду залізничним, водним, міжміським автомобільним транспортом до закладів чи сімей, де вони виховувалися.

Учні професійних навчально-виховних закладів і студенти вищих навчальних закладів – колишні вихованці дитячих будинків і шкіл-інтернатів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, під час своїх канікул можуть перебувати у зазначених закладах з безплатним проживанням і харчуванням.

Зарахованим на повне державне утримання учням і студентам з числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, що не виїжджають до місць організованого відпочинку в дні канікул, а також під час їх хвороби видається готівка в межах установленої грошової норми на харчування з урахуванням торговельної націнки.

Чи забезпечуються житлом діти-сироти після закінчення навчання?

Діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, у тому числі ті, що перебувають під опікою (піклуванням), після закінчення (припинення) перебування у державному навчально-виховному закладі, навчання у професійному навчально-виховному, вищому навчальному закладі, а також молодь цієї категорії після проходження строкової служби в Збройних Силах України забезпечуються позачергово впорядкованим житлом.

ДЕРЖАВНА СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА НА ДІТЕЙ СИРИТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ, ЗА ПРИНЦИПОМ “ГРОШІ ХОДЯТЬ ЗА ДИТИНОЮ”

Приймозна сім'я – сім'я або окрема особа, яка не перебуває у шлюбі, що добровільно за плату взяла на виховання та спільне проживання від одного до чотирьох дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування.

Дитячий будинок сімейного типу – окрема сім'я, що створюється за бажанням подружжя або окремої особи, яка не перебуває у шлюбі, які беруть на виховання та спільне проживання не менше як п'ять дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Державна соціальна допомога на дітей призначається в грошовій формі батькам – вихователям на кожну дитину вихованця і прийомним батькам на кожну прийомну дитину.

Грошове забезпечення призначається кожному з батьків – вихователів і одному з прийомних батьків.

Де здійснюється призначення і виплата соціальної допомоги та грошового забезпечення?

Призначення і виплата соціальної допомоги та грошового забезпечення здійснюються управлінням праці і соціального захисту населення районної, районної у м. Києві та Севастополі держадміністрації, структурним підрозділом з питань праці і соціального захисту населення виконавчого органу міської, районної у місті ради (далі – уповноважений орган) дитячому будинку сімейного типу або прийомній сім'ї на підставі підготовлених службою у справах дітей документів, що зберігаються протягом п'яти років після припинення виплати соціальної допомоги та грошового забезпечення.

Для призначення державної соціальної допомоги та грошового забезпечення потрібно подати наступні документи:

- заява встановленого зразка;
- паспорт заявника;
- рішення районної, районної у м. Києві та Севастополі держадміністрації, виконавчого органу міської, районної у місті ради про влаштування дитини до дитячого будинку сімейного типу або прийомної сім'ї;
- документи, що підтверджують статус дитини;
- довідка органу державної виконавчої служби про розмір аліментів;
- довідка з місця навчання про розмір стипендії та про те, що дитина не перебуває на повному державному утриманні.

Терміни. Призначення державної соціальної допомоги та грошового забезпечення здійснюється з моменту влаштування дитини у дитячий будинок сімейного типу або прийомну сім'ю включно до дня досягнення дитиною 18-річного віку, а у разі навчання за денною формою у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації та професійно-технічних навчальних закладах – до його закінчення, але не довше ніж до досягнення 23-річного віку.

Розмір соціальної допомоги та грошового забезпечення.

Розмір соціальної допомоги становить два прожиткових мінімуми для дітей відповідного віку.

Для осіб із числа дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування віком від 18 до 23 років, які навчаються за денною формою навчання у вищих закладах, розмір соціальної допомоги становить два прожиткових мінімумів для працездатної особи.

У разі коли дитині виплачується пенсія, аліменти, стипендія чи державні соціальні допомоги, розмір соціальної допомоги визначається як різниця між двома прожитковими мінімумами для дитини відповідного віку та розміром зазначених виплат за попередній повний місяць на момент влаштування дитини у дитячий будинок сімейного типу або прийомну сім'ю.

Розмір грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам становить 35% двох прожиткових мінімумів для дітей відповідного віку на кожну дитину-вихованця та кожну прийомну дитину і не залежить від пенсій, аліментів, стипендії чи державної допомоги на кожну дитину-вихованця та на кожну прийомну дитину.

Сумарний обсяг грошового забезпечення не повинен перевищувати п'яти прожиткових мінімумів для працездатної особи і розподіляється між батьками-вихователями рівними частинами за їх згодою.

Розмір грошового забезпечення одному з прийомних батьків не повинен перевищувати півтора прожиткового мінімуму для працездатної особи.

Як здійснюється виплата соціальної допомоги та грошового забезпечення?

Соціальна допомога та грошове забезпечення виплачуються щомісяця не пізніше 20 числа через банківську установу або державне підприємство поштового зв'язку за місцем проживання дитини у дитячому будинку сімейного типу або прийомній сім'ї.

Чи зараховується до страхового (трудового) стажу для призначення пенсії період, коли прийомні батьки здійснюють функцію вихователів прийомних дітей?

Починаючи з 2008 року вперше батькам-вихователям надаватимуться пенсійні права. У видатках державного бюджету на 2008 рік передбачені кошти для сплати пенсійних внесків за кожну особу, яка бере на виховання дитину, і відповідно цей стаж буде зараховуватися до стажу роботи, який дає право на пенсію.

Які соціальні послуги, що надаються соціальними службами є найбільш актуальними для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування?

Найчастіше витребуваними є послуги із соціального супроводу. Соціальний супровід здійснюється стосовно дітей, які перебувають на вихованні в сім'ях опікунів, піклувальників, прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу, а також щодо осіб із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Соціальний супровід дієздатних осіб із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, здійснюється за їх письмовою заявою.

Завдання соціального супроводу — сприяти адаптації дитини в новій сім'ї, створенню позитивного психологічного клімату в сім'ї, умов розвитку дітей з урахуванням індивідуальних потреб кожної дитини, забезпеченню оптимальних умов життя дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, та особи із їх числа, та захисту їх прав.

Соціальний супровід дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, та особи із їх числа здійснюється за спеціальним планом, який складається для кожної дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, та особи із їх числа і коригується раз на рік.

Куди необхідно звертатися за отриманням соціальних послуг для дітей сиріт та сімей, у яких такі діти виховуються?

З метою підготовки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб із їх числа до самостійного життя їх соціальна та психологічна адаптація покладається на **центри соціальних служб для молоді**.

Центри соціальних служб для молоді надають юридичну, психологічну та соціальну допомогу дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, особам із їх числа, а також їх біологічним батькам, опікунам, піклувальникам, прийомним батькам, батькам-вихователям та усиновлювачам.

Як вирішуються питання з житлом для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування?

За дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, а також особами із їх числа зберігається право на житло, в якому вони проживали з батьками, рідними тощо до влаштування у відповідні заклади.

Місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за місцем проживання дітей до їх влаштування у відповідні заклади) несуть відповідальність за збереження зазначеного житла і повернення його дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, а також особам із їх числа після завершення їх перебування у відповідному закладі для таких дітей, дитячому будинку сімейного типу, прийомній сім'ї.

Жилі приміщення, в яких проживали діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, до влаштування їх у сім'ї громадян України, заклади для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також щодо яких є рішення суду, не можуть бути відчужені без отримання згоди на таке від органів опіки та піклування, яка може надаватися лише в разі гарантування збереження права на житло таких дітей.

Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, мають право проживати в дитячих будинках сімейного типу до повернення їм зазначеного житла або надання житла місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування.

До працевлаштування випускників закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які перебувають на обліку в державній службі зайнятості як такі, що шукають роботу, квартирна плата та плата за комунальні послуги здійснюються органами праці та соціального захисту населення за місцезнаходженням житла.

ДЕРЖАВНА СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА СІМ'ЯМ З ДІТЬМИ, ЩО МАЮТЬ ОСОБЛИВІ ПОТРЕБИ

Державна соціальна допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам

Державна соціальна допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам призначається відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам".

Право на державну соціальну допомогу мають інваліди з дитинства і діти-інваліди до 18 років.

Інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам, які мають одночасно право на державну соціальну допомогу відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам", на пенсію, та на державну соціальну допомогу згідно із Законом України "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам", призначається за вибором інвалідів з дитинства (законних представників інвалідів з дитинства, визнаних недієздатними, та дітей-інвалідів) один із зазначених видів виплат.

Якщо інвалід з дитинства або дитина-інвалід має право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника і державну соціальну допомогу відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам", ці виплати призначаються одночасно.

За яких умов призначається надбавка на догляд за інвалідами з дитинства та дітьми-інвалідами?

Надбавка на догляд призначається інваліду з дитинства I групи без будь-яких додаткових умов. Одиноким інвалідам з дитинства II та III групи надбавка на догляд за ними до державної соціальної допомоги призначається за умови, якщо вони за висновком МСЕК потребують постійного стороннього догляду.

Надбавка на догляд за дитиною-інвалідом призначається одному з батьків, усиновителів, опікуну, піклувальнику, які не працюють і фактично здійснюють догляд за дитиною-інвалідом.

У яких розмірах призначається державна соціальна допомога інвалідам з дитинства?

Розмір державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам визначається у відсотках від прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, та прожиткового мінімуму для дітей відповідного віку.

Державна соціальна допомога інвалідам з дитинства I групи призначається у розмірі 100% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Для інвалідів з дитинства II групи розмір цієї допомоги складає 80% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Для інвалідів з дитинства III групи розмір цієї допомоги складає 60% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Хто відноситься до осіб, які втратили працездатність?

До осіб, які втратили працездатність, відносяться особи, які досягли встановленого законом пенсійного віку, особи, які досягли пенсійного віку, що дає право на призначення пенсії на пільгових умовах, та непрацюючі особи, визнані інвалідами в установленому порядку.

У якому розмірі призначається державна соціальна допомога на дітей-інвалідів?

Державна соціальна допомога на дітей-інвалідів віком до 18 років призначається у розмірі 70% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Крім того, до державної соціальної допомоги дітям-інвалідам може бути призначена надбавка на догляд.

Надбавка на догляд за дитиною-інвалідом віком до 18 років складає 50% прожиткового мінімуму для дітей відповідного віку і призначається одному з батьків, усиновителів, опікуну, піклувальнику, які не працюють і фактично здійснюють догляд за дитиною-інвалідом. Ця надбавка призначається без урахування середньомісячного сукупного доходу сім'ї, в якій виховується дитина-інвалід.

Розмір призначеної державної соціальної допомоги дітям-інвалідам, захворювання яких пов'язане з Чорнобильською катастрофою, збільшується на 50%.

Де призначається державна соціальна допомога інвалідам з дитинства і дітям-інвалідам?

Державна соціальна допомога інвалідам з дитинства і дітям-інвалідам призначається районними (міськими) управліннями праці та соціального захисту населення за місцем проживання інваліда з дитинства (законного представника дитини-інваліда).

Допомога може бути призначена і за фактичним місцем проживання інваліда, при умові подання довідки про неодержання цієї допомоги в органі праці та соціального захисту населення за місцем постійного проживання.

Які документи необхідно подати для призначення державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства і дітям-інвалідам ?

Для призначення державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства і дітям-інвалідам слід подати такі документи:

- заява;
- паспорт, або (в разі його відсутності) інший документ, що може засвідчувати особу, яка подає заяву;
- копія свідоцтва про народження дитини-інваліда;
- довідка про місце проживання інваліда з дитинства, або дитини-інваліда, чи копія паспорта інваліда з дитинства з відомостями про реєстрацію, чи копія паспорта інваліда з дитинства з відомостями про постійне місце проживання;
- довідка про місце проживання батьків, усиновителів, опікуна, піклувальника, який подав заяву, чи копія паспорта з відомостями про постійне місце проживання.

Якщо із заявою звертається опікун або піклувальник, необхідно подати також рішення про встановлення опіки чи піклування.

Заяву про призначення державної соціальної допомоги інваліду з дитинства I чи II групи, який визнаний неієздатним, а також – на дитину-інваліда, подає один із батьків, усиновителів, опікун, піклувальник за місцем постійного проживання, або за місцем фактичного проживання особи, яка подає заяву, за умови подання довідки про неодержання цієї допомоги в органі праці та соціального захисту населення за місцем постійного проживання.

На який термін призначається допомога інвалідам з дитинства і дітям-інвалідам?

Державна соціальна допомога інвалідам з дитинства і дітям-інвалідам призначається з дня звернення за її призначенням на період встановлення інвалідності.

У тих випадках, коли до заяви про призначення допомоги додані не всі необхідні документи, заявнику повідомляється, які документи повинні бути подані додатково. Якщо вони будуть подані **не пізніше 3 місяців** з дня повідомлення про необхідність подання додаткових документів, то днем звернення за призначенням державної соціальної допомоги вважається день прийняття заяви про призначення такої допомоги.

Виплата допомоги зупиняється у випадку пропуску інвалідом з дитинства строку переогляду стану здоров'я органами медико-соціальної експертизи або дитиною-інвалідом лікарсько-консультативними комісіями дитячих лікувально-профілактичних закладів.

У разі визнання знову інвалідом з дитинства або дитиною-інвалідом **виплата допомоги поновлюється з дня зупинення, але не більше ніж за один місяць.**

Як виплачується призначена державна соціальна допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам, які знаходяться на повному державному утриманні?

Інваліди з дитинства, які перебувають на повному державному утриманні, отримують 25% призначеного розміру державної соціальної допомоги. Решта суми (за їх заявою або заявою законного представника) перераховується установі (закладу), де перебуває інвалід з дитинства, на поліпшення умов проживання в установі (закладі).

Дітям-інвалідам, які перебувають на повному державному утриманні, державна соціальна допомога виплачується в розмірі 50% призначеної суми та перераховується на їх особисті рахунки в банку. Інші 50% перераховуються на рахунок установи (закладу) за місцем перебування дитини.

Дітям-інвалідам із числа сиріт за період перебування на повному державному утриманні державна соціальна допомога виплачується в повному розмірі та перераховується на їх особисті рахунки в банку.

Інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам, які мають одночасно право на державну соціальну допомогу відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам", на пенсію, та на державну соціальну допомогу, згідно із Законом України "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам", призначається за вибором один із зазначених видів виплат.

При цьому, якщо претендент має право на пенсію у зв'язку із втратою годувальника і державну соціальну допомогу відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам", то такі виплати призначаються одночасно.

Кому призначається надбавка на догляд за інвалідами з дитинства та дітьми-інвалідами?

До державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам призначається надбавка на догляд:

- за інвалідами з дитинства I групи;
- за одинокими інвалідами з дитинства II і III групи, які за висновком медико-соціальної експертної комісії потребують постійного стороннього догляду;
- за дітьми-інвалідами.

Одинокі інваліди з дитинства II і III групи у своїй заяві про призначення державної соціальної допомоги повідомляють про відсутність працездатних родичів, зобов'язаних за законом їх утримувати (незалежно від місця їх проживання), а також додатково подають довідку про склад сім'ї, видану уповноваженим органом за місцем проживання.

Надбавка на догляд за дитиною-інвалідом віком до 18 років призначається одному з непрацюючих батьків, усиновителів, опікуну, піклувальнику, які фактично здійснюють догляд за дитиною-інвалідом.

Одиноким матерям (одиноким батькам) надбавка на догляд за дитиною-інвалідом віком до 18-ти років призначається незалежно від факту роботи.

У яких розмірах призначаються надбавки на догляд?

Розміри надбавки на догляд:

- за інвалідом з дитинства I групи – 50% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність;
- за одиноким інвалідом з дитинства II чи III групи – 15% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність;
- за дитиною-інвалідом віком до 6-ти років – 50% прожиткового мінімуму для дітей віком до 6 років;
- за дитиною-інвалідом віком від 6 до 18 років – 50% прожиткового мінімуму для дітей віком від 6 до 18 років.

Надбавка на догляд призначається з дня звернення за її призначенням.

Для призначення надбавки на догляд за дитиною-інвалідом одинока матір (батько) додатково до поданих документів для призначення соціальної допомоги, подають:

- оригінал довідки органу реєстрації актів цивільного стану про підстави внесення до книги реєстрації народження відомостей про батька дитини;
- довідку про спільне проживання з дитиною-інвалідом, видану уповноваженим органом за місцем проживання. При неможливості отримати таку довідку орган праці та соціального захисту населення здійснює обстеження на дому і складає акт обстеження з висвітленням цих фактів;
- рішення про усиновлення (для усиновлених дітей);
- довідку з місця навчання дитини.

Для призначення надбавки на догляд за дитиною-інвалідом одному з непрацюючих батьків, усиновителів, опікуну, піклувальнику, які фактично здійснюють догляд за дитиною-інвалідом, **необхідно подати такі документи:**

- заяву про призначення надбавки на догляд за дитиною-інвалідом;
- довідку про склад сім'ї (крім сім'ї опікуна, піклувальника) із зазначенням прізвищ, імен та по батькові, родинних стосунків членів сім'ї;
- оригінал і копію трудової книжки;
- довідку з центру зайнятості, про те, що особа не перебуває на обліку як безробітна;
- довідку про спільне проживання дитини-інваліда з одним з батьків, усиновителем, опікуном, піклувальником, видану уповноваженим органом за місцем проживання. При неможливості отримати таку довідку орган праці та соціального захисту населення здійснює обстеження з висвітленням цих фактів;
- довідку з місця навчання дитини;
- рішення про встановлення опіки чи піклування над дитиною-інвалідом (для опікунів і піклувальників дітей-інвалідів).

Надбавка на догляд призначається **на кожну дитину-інваліда**, на яку призначена соціальна допомога.

У разі працевлаштування особи, яка фактично здійснює догляд за дитиною-інвалідом (крім одиноких матерів та одиноких батьків), виплата надбавки на догляд припиняється з місяця, наступного за тим, в якому відбулося працевлаштування.

РОЗМІРИ

державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам у 2008 році
(з урахуванням надбавки на догляд)

Категорія громадян	січень — березень	квітень — червень	липень — вересень	жовтень — грудень
Інвалідам з дитинства I групи з надбавкою на догляд (100% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність + 50 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність)	705	721,50	723	747
Інвалідам з дитинства II групи (80% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність)	376	384,8	385,6	398,40
Одиноким інвалідам з дитинства II групи, які за висновком медико-соціальної експертної комісії потребують постійного стороннього догляду з надбавкою на догляд (80% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність + 15% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність)	446,5	456,95	457,9	473,10
Інвалідам з дитинства III групи (60 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність)	282	288,6	289,20	298,80
Одиноким інвалідам з дитинства III групи, які за висновком медико-соціальної експертної комісії потребують постійного стороннього догляду з надбавкою на догляд (60% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність + 15% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність)	352,5	360,75	361,5	373,5
На дітей-інвалідів від 0 до 18 років (70 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність)	329	336,70	337,40	348,60
На дітей-інвалідів до 6 років з надбавкою на догляд (70 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність + 50 % прожиткового мінімуму для дітей віком до 6 років)	592	605,7	607,4	627,1
На дітей-інвалідів від 6 до 18 років з надбавкою на догляд (70 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність + 50 % прожиткового мінімуму для дітей віком від 6 до 18 років)	660,50	675,7	677,4	699,10
На дітей-інвалідів, захворювання яких пов'язане з Чорнобильською катастрофою від 0 до 18 років (70 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність + 50% розміру допомоги для дітей-інвалідів)	493,5	505,05	506,10	522,9
На дітей-інвалідів, захворювання яких пов'язане з Чорнобильською катастрофою, до 6 років з надбавкою на догляд (70 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність + 50% розміру допомоги для дітей-інвалідів + 50 % прожиткового мінімуму для дітей віком до 6 років)	756,5	774,05	776,10	801,4
На дітей-інвалідів, захворювання яких пов'язане з Чорнобильською катастрофою, від 6 до 18 років з надбавкою на догляд (70 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність + 50% розміру допомоги для дітей-інвалідів + 50 % прожиткового мінімуму для дітей віком від 6 до 18 років)	825	844,05	846,10	873,4

Чи може дитина-інвалід одночасно отримувати пенсію на випадок втрати годувальника і державну соціальну допомогу?

Відповідно до Закону України “Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам” діти-інваліди та інваліди з дитинства, які мають право на пенсію в разі втрати годувальника, з 1 січня 2006 р. можуть одночасно отримувати як пенсію по втраті годувальника (в органах Пенсійного фонду, по лінії Міністерства оборони та Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки України), так і державну соціальну допомогу (в районних управліннях праці та соціального захисту населення).

Чи є пільги для дитини інваліда?

Держава надає пільги в оплаті комунальних послуг сім'ям, що мають дітей-інвалідів: за користування житлом (у межах норми, передбаченої законодавством України) у розмірі 50% квартирної плати, обчисленої за ставками, встановленими для робітників і службовців, а також оплата 50% встановленої плати за користування комунальними послугами (водопостачання, газ, електрична, тепла енергія та інші послуги) і телефоном за умови, що дитина проживає разом із сім'єю.

Пільги по квартирній платі надаються сім'ї, що має дитину-інваліда, яка проживає у будинках державного та громадського житлового фонду, а по оплаті комунальних послуг також і сім'ї, яка проживає у будинках житлово-будівельних (житлових) кооперативів та в будинках, що належать громадянам на праві приватної власності.

Сім'ям, що мають дітей-інвалідів, які проживають у будинках, що не мають центрального опалення, відшкодовується 50% вартості палива, придбаного в межах норм, встановлених для продажу населенню.

Сім'я, що має дитину-інваліда, має право на позачергове встановлення телефону з оплатою 50% вартості його встановлення.

Передбачається надання додаткової житлової площі у вигляді окремої кімнати дитині, яка стала інвалідом внаслідок Чорнобильської катастрофи та потребує особливого догляду. Відсутність окремої кімнати є підставою для взяття на квартирний облік. Сім'ям, що мають дітей-інвалідів, надається право позачергового одержання житла.

Дитина-інвалід та один з батьків дитини-інваліда чи особи, яка їх замінює, щорічно безплатно забезпечуються путівкою для будь-якого виду оздоровлення чи відпочинку. У разі неможливості надання путівки виплачується компенсація вартості самостійного санаторно-курортного лікування.

ТИМЧАСОВА ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА ДІТЯМ, БАТЬКИ ЯКИХ УХИЛЯЮТЬСЯ ВІД СПЛАТИ АЛІМЕНТІВ, НЕ МАЮТЬ МОЖЛИВОСТІ УТРИМУВАТИ ДИТИНУ АБО МІСЦЕ ПРОЖИВАННЯ ЇХ НЕВІДОМЕ

За яких умов призначається тимчасова державна допомога дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме (далі — тимчасова допомога)?

Тимчасова допомога призначається у разі, коли:

- рішення суду про стягнення аліментів з одного з батьків не виконується;
- один з батьків перебуває під арештом, слідством, на примусовому лікуванні, у місцях позбавлення волі, якого визнано в установленому порядку неієздатним;
- місце проживання (перебування) одного з батьків не встановлено.

Тимчасова допомога призначається дитині віком до 18 років.

Чи призначається тимчасова допомога дитині, яка перебуває на повному державному утриманні?

На дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням або на повному державному утриманні тимчасова допомога не призначається.

Якщо дитина, яка перебуває у відповідній установі (закладі) на повному державному утриманні, під час літніх канікул перебуває вдома, зазначена допомога призначається за повні місяці такого перебування на підставі довідки установи (закладу) про те, що дитина в цей час не перебувала на повному державному утриманні.

Де призначається тимчасова допомога?

Тимчасова допомога призначається управлінням праці та соціального захисту населення за місцем проживання.

Для призначення тимчасової допомоги необхідно подати такі документи:

- заяву за формою, затвердженою Мінпраці;
 - копію свідоцтва про народження дитини;
 - довідку про реєстрацію місця проживання (перебування) дитини;
 - довідку про реєстрацію місця проживання (перебування) одержувача тимчасової допомоги.
- Залежно від підстав, за яких призначається тимчасова допомога, додатково подаються такі документи:
- рішення суду (виконавчий лист) про стягнення з одного з батьків аліментів на дитину; довідка державної виконавчої служби про неможливість стягнення аліментів з одного з батьків дитини внаслідок ухилення від їх сплати;
 - довідка відповідної установи про перебування одного з батьків під арештом, слідством, на примусовому лікуванні, у місцях позбавлення волі, визнання його в установленому порядку недієздатним;
 - повідомлення органу внутрішніх справ про те, що місце проживання (перебування) одного з батьків дитини не встановлено.

Термін призначення тимчасової допомоги.

Тимчасова допомога призначається кожні шість місяців починаючи з місяця, в якому подані усі необхідні документи. Для призначення допомоги на наступний шестимісячний строк одержувач подає лише заяву, в якій повідомляє про обставини, що можуть бути підставою для продовження виплати допомоги.

Розмір тимчасової допомоги.

Тимчасова допомога призначається в розмірі 30% прожиткового мінімуму, встановленого законом для дитини відповідного віку.

За яких обставин виплата тимчасової допомоги припиняється?

Виплата тимчасової допомоги припиняється у разі:

- встановлення місця проживання (перебування) особи, яка зобов'язана сплачувати аліменти за рішенням суду;
- виявлення обставин, що свідчать про можливість одного з батьків утримувати свою дитину;
- досягнення дитиною 18-річного віку;
- виконання в повному обсязі зобов'язань одного з батьків щодо сплати аліментів у разі виїзду на постійне місце проживання за кордон;
- влаштування дитини до відповідної установи (закладу) на повне державне утримання;
- скасування або визнання усиновлення недійсним;
- усиновлення дитини (чоловіком матері або дружиною батька);
- відмови від стягнення аліментів;
- добровільного виконання рішення суду особою, зобов'язаною сплачувати аліменти;

- скасування в установленому законодавством порядку рішення суду щодо стягнення аліментів;
- смерті дитини, якій була призначена тимчасова допомога;
- смерті одного з батьків, зобов'язаного сплачувати аліменти, або визнання його в установленому порядку безвісти відсутнім чи оголошення померлим;
- позбавлення в установленому порядку одного з батьків, який утримує дитину, батьківських прав;
- відібрання дитини від одного з батьків, який утримує дитину, без позбавлення батьківських прав;
- встановлення над дитиною опіки чи піклування.

Виплата тимчасової допомоги припиняється з першого числа місяця, що настає за місяцем, в якому виникла одна із зазначених обставин.

Розміри державної допомоги на дітей, гривень/місяць

Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами (25 % прожиткового мінімуму для працездатної особи з розрахунку на місяць)	Мінімальний: з січня – 158,25 з квітня – 161,75 з липня – 162,25 з жовтня – 167,25	Тимчасова державна допомога дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідомо на дітей віком: до 6 років від 6 до 18 років	Максимальний з січня – 157,8 з квітня – 161,4 з липня – 162,0 з жовтня – 167,1 Максимальний з січня – 198,9 з квітня – 203,4 з липня – 204,0 з жовтня – 210,3
Допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (для застрахованих та незастрахованих осіб)	Мінімальний у 2008 році – 130 Максимальний з січня – 316,5 з квітня – 323,5 з липня – 324,5 з жовтня – 334,5	Державна соціальна допомога на дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, за принципом "гроші ходять за дитиною" на дітей віком: до 6 років від 6 до 18 років	Максимальний з січня – 1052 з квітня – 1076 з липня – 1080 з жовтня – 1114 Максимальний з січня – 1326 з квітня – 1356 з липня – 1360 з жовтня – 1402
Допомога на дітей одиницям матерям на дітей віком: до 6 років	Мінімальний з січня – 157,8 з квітня – 161,4 з липня – 162,0 з жовтня – 167,1 Максимальний з січня – 263 з квітня – 269 з липня – 270 з жовтня – 278,5	Щомісячна грошова допомога малозабезпеченій особі, яка проживає разом з інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, який за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за ним	з січня – 63,3 з квітня – 64,7 з липня – 64,9 з жовтня – 66,9
Допомога на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням: до 6 років	Мінімальний з січня – 198,9 з квітня – 203,4 з липня – 204,0 з жовтня – 210,3 Максимальний з січня – 331,5 з квітня – 339,0 з липня – 340,0 з жовтня – 350,5	Допомога на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням: до 6 років	Максимальний з січня – 526 з квітня – 538 з липня – 540 з жовтня – 557
Допомога на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням: від 6 до 18 років	Мінімальний з січня – 198,9 з квітня – 203,4 з липня – 204,0 з жовтня – 210,3 Максимальний з січня – 331,5 з квітня – 339,0 з липня – 340,0 з жовтня – 350,5	Допомога на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням: від 6 до 18 років	Максимальний з січня – 663 з квітня – 678 з липня – 680 з жовтня – 701

ДЕРЖАВНА СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНИМ СІМ'ЯМ

Хто має право на державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям?

Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям (далі – соціальна допомога) призначається і виплачується у грошовій формі малозабезпеченим сім'ям, які постійно проживають на території України, мають середньомісячний сукупний дохід, нижчий від прожиткового мінімуму для сім'ї.

Як визначається прожитковий мінімум для сім'ї?

Прожитковий мінімум для сім'ї – визначена для кожної сім'ї залежно від її складу сума прожиткових мінімумів, розрахованих та затверджених відповідно до Закону України “Про прожитковий мінімум” для осіб, які відносяться до основних соціальних і демографічних груп населення.

До стабілізації економічного становища в Україні розмір державної соціальної допомоги визначається з урахуванням рівня забезпечення прожиткового мінімуму.

Рівень забезпечення прожиткового мінімуму встановлюється виходячи з реальних можливостей видаткової частини Державного бюджету України і затверджується одночасно з прийняттям закону про Державний бюджет України на відповідний рік.

Відповідно до Закону України “Про Державний бюджет України на 2008 рік” у 2008 році при призначенні соціальної допомоги застосовується рівень забезпечення прожиткового мінімуму (гарантований мінімум) для працездатних осіб у сумі 133 грн., непрацездатних осіб – 187,5 грн., інвалідів – 200 грн., для кожної дитини в малозабезпеченій багатодітній сім'ї, в якій виховується троє або більше дітей віком до 16 років (до 18 років, якщо дитина навчається) – 50% прожиткового мінімуму, встановленого для дитини відповідного віку).

Для кожної дитини, яка входить до складу малозабезпеченої сім'ї, рівень забезпечення прожиткового мінімуму збільшується на 10 %, а для кожної дитини, яка утримується матір'ю (батьком, усиновителем), що не перебуває в шлюбі, і запис про батька (матір) цієї дитини у Книзі реєстрації народжень провадиться в установленому порядку за вказівкою матері (батька), та для кожної дитини, в якій один або обоє батьків є інвалідами I або II групи, – на 20 %.

Куди необхідно звертатися за призначенням соціальної допомоги?

За призначенням соціальної допомоги має звернутися уповноважений представник малозабезпеченої сім'ї до районного (міського) управління праці та соціального захисту населення або до виконавчого комітету сільської (селищної) ради.

Призначення і виплата допомоги здійснюється районним (міським) управлінням праці та соціального захисту населення за місцем реєстрації уповноваженого представника малозабезпеченої сім'ї.

Соціальна допомога **може бути призначена за фактичним місцем проживання** за умови подання довідок про склад сім'ї і про неотримання такої допомоги в органах праці та соціального захисту населення за місцем реєстрації.

Які документи необхідно подати для призначення соціальної допомоги?

Для отримання соціальної допомоги до управління праці та соціального захисту населення або до виконавчого комітету сільської (селищної) ради за місцем проживання уповноваженого члена сім'ї необхідно подати:

- заяву про призначення допомоги, у якій дається згода сім'ї на збір інформації про неї, про її власність, доходи та майно, що необхідна для призначення соціальної допомоги;

- документ, що посвідчує особу уповноваженого представника сім'ї;
- довідку про склад сім'ї;
- декларацію про доходи та майно осіб, які ходять до складу сім'ї (в декларацію не включаються державна соціальна допомога, призначена відповідно до цього Закону; нарахована субсидія за спожиті житлово-комунальні послуги; сплачені членами сім'ї аліменти);
- довідки про дохід кожного члена сім'ї за попередні шість місяців перед місяцем звернення за допомогою;
- довідку про наявність та розмір земельної частки (паю).

У випадку, якщо соціальна допомога перераховуватиметься на рахунок у банківській установі, необхідно подати ідентифікаційний номер уповноваженого члена сім'ї та номер рахунку у банку.

Хто включається до складу сім'ї при визначенні права на соціальну допомогу?

До складу сім'ї включаються:

- чоловік, дружина;
- рідні, усиновлені та підопічні діти цих осіб, у тому числі діти, які навчаються за денною формою навчання у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації та професійно-технічних навчальних закладах до досягнення двадцяти трьох років і не мають власних сімей, неодружені повнолітні діти, які визнані інвалідами з дитинства I та II групи або інвалідами I групи і проживають разом з батьками;
- непрацездатні батьки чоловіка та дружини, які проживають разом з ними і перебувають на їх утриманні у зв'язку з відсутністю власних доходів;
- особа, яка проживає разом з самотнім інвалідом I групи і здійснює догляд за ним.

До складу сім'ї не включаються особи, які перебувають на повному державному утриманні;

На який термін призначається соціальна допомога?

Соціальна допомога призначається з місяця звернення, якщо протягом місяця були подані усі необхідні документи, **на шість місяців**.

Для призначення соціальної допомоги **на наступний строк** уповноважений **представник сім'ї подає заяву і декларацію** про доходи та майно осіб, які входять до складу сім'ї. Довідка про склад сім'ї поновлюється лише у разі змін у складі сім'ї або у разі, коли між поданням заяви на призначення допомоги на наступний строк та припиненням виплати раніше призначеної допомоги минуло більше календарного місяця.

Самотнім особам, які за результатами медико-соціальної експертизи визнані непрацездатними і не мають інших джерел для існування, соціальна допомога може бути призначена **на строк встановлення особи непрацездатною**.

Самотнім особам, які досягли 65-річного віку і не мають інших джерел для існування за тих же умов, соціальна допомога може бути призначена довічно.

У якому розмірі призначається соціальна допомога?

Розмір соціальної допомоги визначається як різниця між рівнем забезпечення прожиткового мінімуму для сім'ї та її середньомісячним сукупним доходом, але **не може бути більшим ніж 75%** від рівня забезпечення прожиткового мінімуму для сім'ї.

Призначена соціальна допомога може бути зменшена до 50 % її розміру у разі невикористання сім'єю можливостей знаходження додаткових джерел для існування.

У разі повторного подання інформації про відсутність доходів у працездатних осіб, які включені до складу сім'ї, а також якщо середньомісячний розмір доходів залишається меншим ніж розмір

мінімальної заробітної плати, розмір соціальної допомоги поступово зменшується при кожному наступному зверненні за її призначенням відповідно **на 20, 20 і 10 %**.

Соціальна допомога може бути призначена без зменшення її розміру на підставі рішень комісії на підставі обстеження матеріально-побутових умов сім'ї.

У призначенні соціальної допомоги може бути відмовлено у разі, коли:

- працездатні члени малозабезпеченої сім'ї не працюють, не служать, не навчаються у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації та професійно-технічних навчальних закладах з денною формою навчання протягом трьох місяців, що передують місяцю звернення за допомогою (крім осіб, які в установленому порядку визнані безробітними та за інформацією центрів зайнятості не порушують законодавство про зайнятість щодо сприяння своєму працевлаштуванню; осіб, які доглядають за дітьми до досягнення ними трирічного віку або за дітьми, що потребують догляду протягом часу визначеного у медичному висновку лікарсько-консультативної комісії, але не більше ніж до досягнення ними шестирічного віку; осіб, які доглядають за інвалідами I групи або дітьми-інвалідами до 18 років та особами, які досягли 80-річного віку);
- під час обстеження матеріально-побутових умов сім'ї з'ясовано, що малозабезпечена сім'я має додаткові джерела для існування, не зазначені у декларації про доходи та майно (здача у найм або в оренду житлового приміщення (будинку) або його частини; один чи кілька членів сім'ї працюють без оформлення трудових відносин у встановленому порядку та інше);
- особи, які входять до складу сім'ї, протягом 12 місяців перед зверненням за наданням соціальної допомоги здійснили покупку земельної ділянки, квартири (будинку), автомобіля, транспортного засобу (механізму), будівельних матеріалів, інших товарів довгострокового вжитку тощо, або оплатили послуги з навчання, будівництва, ремонту квартири (будинку) або автомобіля, транспортного засобу (механізму), телефонного (в тому числі мобільного) зв'язку тощо, крім житлово-комунальних послуг, у межах норм споживання та медичних послуг, пов'язаних із життєдіяльністю, на суму, яка на час звернення перевищує 10-кратну величину прожиткового мінімуму для сім'ї;
- у власності чи володінні малозабезпеченої сім'ї (крім сімей, що складаються лише з дітей та осіб, які досягли 65-річного віку або є інвалідами I та II групи, та сімей, у яких є діти-інваліди) є земельна ділянка площею понад 0,6 гектара;
- у власності чи володінні малозабезпеченої сім'ї є друга квартира (будинок) за умови, що загальна площа житла перевищує 21 квадратний метр на одного члена сім'ї та додатково 10,5 квадратного метра на сім'ю, чи більше одного автомобіля, транспортного засобу (механізму).

За наявності обставин, викладених вище, соціальна допомога може бути призначена на підставі рішення виконавчого комітету районної (міської) ради або утвореною ними комісією, виходячи з конкретних обставин, що склалися в сім'ї.

Виплата раніше призначеної соціальної допомоги припиняється:

- якщо сім'єю приховано або навмисно подано недостовірні дані про її доходи та майновий стан, що вплинули на встановлення права на соціальну допомогу і визначення її розміру, внаслідок чого були надміру виплачені кошти, — з місяця, в якому виявлено порушення;
- у разі переїзду сім'ї в іншу місцевість та настання обставин, що унеможливають виплату соціальної допомоги (зокрема, смерть одинокої особи), — з місяця, що настає за місяцем, в якому відбулися зміни;
- за заявою уповноваженого представника сім'ї — з місяця, що настає за місяцем її подання, якщо інше не обумовлено заявою.

ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БАГАТОДІТНИХ МАТЕРІВ

Жінки, які народили п'ятеро або більше дітей і виховали їх до шестирічного віку, і матері інвалідів з дитинства, які виховали їх до цього віку, мають право на призначення дострокової пенсії за віком, але не раніше ніж за 5 років до досягнення пенсійного віку (55 років), за наявності не менше 15 років страхового стажу. При цьому до числа інвалідів з дитинства належать також діти-інваліди віком до 16 років.

За вибором матері або в разі її відсутності, якщо виховання п'яťох або більше дітей чи дитини-інваліда здійснювалося батьком, йому призначається дострокова пенсія за віком, але не раніше ніж за 5 років до досягнення пенсійного віку (60 років), за наявності не менше 20 років страхового стажу.

Матерям, які народили п'ятеро і більше дітей та виховали їх до шестирічного віку, особам, відзначеним почесним званням України "Мати-героїня", встановлюється **пенсія за особливі заслуги перед Україною**. При цьому враховуються діти, усиновлені в установленому законом порядку.

Пенсія за особливі заслуги встановлюється як надбавка до розміру пенсії, на яку має право особа згідно із законом, у таких розмірах прожиткового мінімуму, визначеного для осіб, які втратили працездатність:

- матерям, які народили п'ятеро і більше дітей та виховали їх до шестирічного віку – від 35 до 40 відсотків;
- особам, відзначеним почесним званням України "Мати-героїня" – від 20 до 25 відсотків.

У разі збільшення прожиткового мінімуму, визначеного для осіб, які втратили працездатність, органи, що виплачують пенсії, здійснюють перерахунок надбавки, виходячи із цього прожиткового мінімуму. Перерахунок здійснюється з дати, з якої встановлений новий розмір прожиткового мінімуму.

Пенсія за особливі заслуги призначається з дня звернення за встановленням пенсії. Днем звернення за встановленням пенсії за особливі заслуги вважається день прийому заяви про порушення клопотання про встановлення пенсії за особливі заслуги з усіма необхідними документами.

